-

RINGERIKE KOMMUNE

Arkiv:	FE-231 TI-&00
Journalpostnr.:	26/19294 - 2
Saksbehandler:	Nilam Ilyas
Dato:	15.10.2026

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
100/26	Formannskapet	27.10.2026

Gebyrforskrift 2027

Vedtak:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 33-1, forurensningsloven § 52a, matrikkellova § 32 og viltressursloven § 9 legges forslag til gebyrforskrift for Ringerike kommune ut til offentlig ettersyn og høring.
2. Endelig vedtak fattes av kommunestyret etter gjennomført høring.

Kommunedirektørens innstilling:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 33-1, forurensningsloven § 52a, matrikkellova § 32 og viltressursloven § 9 legges forslag til gebyrforskrift for Ringerike kommune ut til offentlig ettersyn og høring.
2. Endelig vedtak fattes av kommunestyret etter gjennomført høring.

Sammendrag:

Kommunedirektøren foreslår at Ringerike kommune fastsetter en helhetlig gebyrforskrift for kommunens arbeid etter plan- og bygningsloven, matrikkellova, forurensningsloven og viltressursloven.

Kommunen har hittil fastsatt gebyrene gjennom et årlig betalingsreglement, senere kalt prisliste, som er behandlet og vedtatt som del av budsjettprosessen. De sentrale kravene til utredning, høring og vedtak i kommunestyret har vært ivaretatt. Den nye forskriften skal særlig tydeliggjøre hjemmelsgrunnlaget, forskriftsformen og kunngjøringen i Norsk Lovtidend.

Formålet med gebyrforskriften er å gi et tydelig og forutsigbart regelverk for kommunens gebyrfastsettelse og å gi nødvendige supplerende bestemmelser til gebyrene som kreves for kommunens saksbehandling, kontroll og tilsyn. Forskriften skal bidra til at gebyrfastsettelsen er tydelig, fleksibel og rettferdig, samtidig som den ivaretar kravene til selvkost. Gebyrene skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader ved å yte de aktuelle tjenestene. Forslaget inneholder bestemmelser om blant annet virkeområde, betalingsplikt, tidspunkt for fastsetting av gebyr, betalingstidspunkt, beregningsmåte og adgang til reduksjon av gebyr. Forslaget inneholder også bestemmelser om gebyr for særlig arbeidskrevende saker og om håndtering av åpenbart urimelige gebyrer. Forslaget legges ut til offentlig høring før endelig behandling i kommunestyret.

Formannskapet 27.10.2026

Behandling:

Ordfører foreslo voteringsrekkefølge som ble enstemmig vedtatt.

Avstemming:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FS - 100/26 Vedtak:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 33-1, forurensningsloven § 52a, matrikkellova § 32 og viltressursloven § 9 legges forslag til gebyrforskrift for Ringerike kommune ut til offentlig ettersyn og høring.
2. Endelig vedtak fattes av kommunestyret etter gjennomført høring.

Innledning/Bakgrunn:

Kommunen er gjennom plan- og bygningsloven, matrikkellova, forurensningsloven og viltressursloven gitt myndighet til å utføre en rekke oppgaver innen blant annet saksbehandling, tilsyn, kontroll, oppmåling og forvaltning. Lovene gir kommunen adgang til å kreve gebyr for enkelte av disse tjenestene. Gebyrene skal fastsettes innenfor rammene av lovgivningen og selvkostprinsippet. For flere av gebyrområdene følger det av loven at gebyrene skal fastsettes i forskrift.

Kommunen har over flere år fastsatt gebyrer gjennom et årlig betalingsreglement, senere betegnet som prisliste. Forslaget utarbeides av kommunedirektøren, behandles av formannskapet og legges ut på høring sammen med budsjett og handlingsprogram før kommunestyret vedtar prislisten. Gebyrene innenfor plan- og byggesaksområdet har vært basert på selvkostprinsippet.

Denne fremgangsmåten har ivaretatt kravene til utredning, høring og vedtak i kompetent organ. Statsforvalteren har dessuten i en tidligere klagesak lagt til grunn at kommunens betalingsreglement har status som forskrift etter forvaltningsloven § 2 bokstav c.

Det har likevel vært svakheter ved de formelle kravene til forskrift: betegnelsen betalingsreglement/prisliste, manglende tydeliggjøring av det overordnede hjemmelsgrunnlaget og manglende kunngjøring i Norsk Lovtidend. Prislisten har imidlertid vært offentlig tilgjengelig på kommunens nettsider, og det har i byggesaksvedtak vært henvist til den. Forslaget innebærer derfor i stor grad en formalisering og tydeliggjøring av kommunens eksisterende gebyrregelverk.

En samlet gebyrforskrift skal videreføre og tydeliggjøre rammene for kommunens gebyrfastsettelse og gi supplerende bestemmelser til de konkrete gebyrene. Dette gir et mer oversiktlig og forutsigbart regelverk for innbyggere, næringsliv og kommunen.

Beskrivelse av saken:

Forslaget til gebyrforskrift er utarbeidet for å gi et helhetlig regelverk for kommunens gebyrer innen plan, bygg, oppmåling, matrikkelføring, forurensning og viltforvaltning. Forskriften skal supplere kommunens gebyrsatser og regulere de overordnede rammene for gebyrfastsettelsen. Forskriften inneholder bestemmelser om blant annet formål og

virkeområde, betalingsplikt, tidspunkt for fastsetting av gebyr, betalingstidspunkt, beregningsmåte og adgang til reduksjon av gebyr.

De konkrete gebyrbestemmelsene er i hovedsak knyttet til tiltakets art, størrelse og kompleksitet. For enkelte sakstyper er det mer hensiktsmessig å beregne gebyret etter medgått tid. For plansaker foreslås det en kombinasjon av arealgebyr og enhetsgebyr. Innenfor utslippssaker er gebyr blant annet knyttet til anleggenes størrelse målt i personekvivalenter. For særlig arbeidskrevende saker åpnes det for at gebyret kan beregnes etter medgått tid.

Forskriften åpner også for at kommunen kan redusere gebyret dersom det fremstår som åpenbart urimelig. Med åpenbart urimelig menes at det etter en samlet vurdering er klart at gebyret er for høyt sett opp mot tjenesten som er ytt og kommunens ressursbruk i den konkrete saken. Formålet med disse bestemmelsene er å sikre en forskrift som er tydelig og forutsigbar, samtidig som den gir nødvendig fleksibilitet til å håndtere saker som avviker fra det som normalt kan forventes av ressursbruk. Forskriften skal praktiseres i samsvar med selvkostprinsippet. Kommunen kan ikke kreve høyere gebyr enn det som er nødvendig for å dekke kommunens kostnader ved de tjenestene gebyret gjelder.

Juridiske forhold:

Plan- og bygningsloven § 33-1 gir kommunen hjemmel til å kreve gebyr for blant annet behandling av private planforslag og byggesaker. For oppmålingsforretninger og matrikkelføring følger hjemmelen av matrikkellova § 32. Forurensningsloven § 52a gir hjemmel for å kreve gebyr for blant annet kommunens arbeid med tillatelser og kontroll etter loven. Viltressursloven § 9 gir hjemmel for kommunens adgang til å kreve fellingsavgift.

Lovbestemmelsene innebærer at gebyrene må fastsettes innenfor rammene av selvkostprinsippet. Gebyrene kan ikke overstige kommunens nødvendige kostnader ved å yte den aktuelle tjenesten. Gebyrforskriften skal gi det rettslige og administrative rammeverket for gebyrfastsettelsen. Den skal samtidig sikre at kommunens gebyrpraksis er tydelig og forutsigbar for den enkelte som blir belastet med gebyr. Forskriften må også ses i sammenheng med forvaltningslovens regler om blant annet saksbehandling og høring. Forslaget til forskrift skal derfor sendes på offentlig høring før kommunestyret kan fatte endelig vedtak. Etter endelig vedtak skal forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Økonomiske forhold:

Gebyrinntektene finansierer kommunens arbeid innenfor de aktuelle selvkostområdene. Gebyrene skal dekke kommunens nødvendige kostnader ved saksbehandling, tilsyn og kontroll, men skal ikke overstige disse kostnadene. Forskriften innebærer ikke i seg selv at kommunen kan kreve høyere gebyr enn det som følger av selvkostprinsippet. Tvert imot tydeliggjør forskriften rammene for kommunens gebyrfastsettelse og bidrar til at gebyrene kan fastsettes på en forutsigbar og etterprøvbar måte. En samlet og tydelig gebyrforskrift vil også redusere risikoen for uklarhet og innsigelser knyttet til kommunens gebyrfastsettelse.

Kommunedirektørens vurdering:

Kommunedirektøren ser det som hensiktsmessig å formalisere og tydeliggjøre kommunens eksisterende gebyrregelverk gjennom en samlet gebyrforskrift for plan, bygg, oppmåling, forurensning og viltforvaltning. Kommunens gebyrer har hittil vært fastsatt gjennom et betalingsreglement/en prisliste som årlig er vedtatt av kommunestyret. De sentrale kravene til utredning, høring og vedtakskompetanse har vært ivaretatt, men ved å fastsette en egen forskrift med tydelig hjemmelsgrunnlag og kunngjøring i Norsk Lovtidend vil kommunen også ivareta formkravene fullt ut.

En forskrift vil gi et tydeligere og mer forutsigbart regelverk for kommunens gebyrer. Den vil klargjøre hvilke tjenester det kan kreves gebyr for, hvordan gebyrene skal fastsettes og hvilke regler som gjelder for betalingsplikt og eventuell reduksjon av gebyr. Det er samtidig viktig at forskriften gir tilstrekkelig fleksibilitet til å håndtere variasjoner mellom de enkelte sakene. Dette ivaretas blant annet gjennom bestemmelser om gebyr etter medgått tid i særlig arbeidskrevende saker og adgang til å redusere gebyr dersom det er åpenbart urimelig. Selvkostprinsippet står sentralt i gebyrforskriften. Gebyrene skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader ved å yte de aktuelle tjenestene. Forskriften legger dermed til rette for en gebyrfastsettelse som er tydelig, fleksibel og rettferdig. Forskriften samler samtidig flere av kommunens gebyrområder i ett regelverk. At viltressursloven nå inngår i forskriften, bidrar til at regelverket blir mer helhetlig og oversiktlig. Kommunedirektøren vurderer på denne bakgrunn at det er hensiktsmessig å fastsette en gebyrforskrift for de aktuelle områdene, og anbefaler at forslaget legges ut til offentlig høring før endelig behandling i kommunestyret.

Forslag til gebyrforskrift følger som vedlegg og inngår i grunnlaget for saken.

Rune Hallingstad

kommunedirektør

Vedlegg:
Gebyrforskrift Ringerike kommune 2027